

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

Portefeuille Economische Zaken
Agendapunt 0
Datum besluit 29 november 2022

Onderwerp

Vaststellen van de visie Bezoekerseconomie 2035 en het pakket aan maatregelen in het kader van de Verordening op toerisme in balans Amsterdam

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

1. Vast te stellen de visie Bezoekerseconomie 2035 (zoals opgenomen in bijlage 1). In de visie wordt een toekomstbeeld geschetst waarin de groei van het toerisme is begrensd en de bezoekerseconomie is getransformeerd naar een sector die een bijdrage levert aan de (maatschappelijke opgaven van) de hele stad. Om dit te bereiken is het nodig nu maatregelen te nemen die hieraan bijdragen.
2. Vast te stellen de beleidsnota's overlast en overtoerisme (bijlage 2) en toeristenovernachtingen (bijlage 3) met daarin de geïnventariseerde maatregelen/ onderzoeken gericht op het tegengaan van **overlast, overtoerisme en overnachtingen**.
3. Daarmee in te stemmen met het minimale pakket aan maatregelen/te onderzoeken maatregelen om te voldoen aan de Verordening op toerisme in balans, op het gebied van overlast, overtoerisme en overnachtingen:

a) Overlast:

- i. De start van een gerichte, digitale ontmoedigingscampagne op buitenlandse bezoekers die alleen naar Amsterdam komen voor alcohol, drugs en seks om Amsterdam niet te bezoeken (*Stay Away*-campagne, begin 2023).
- ii. Een pilot in het Wallengebied waarbij drie op- en afstapvoorzieningen aan de Oudezijds Voorburgwal worden beperkt.
- iii. Een aanpak voor het weren van overlast gevende vrijgezellenfeesten in samenwerking met ondernemers, touroperators, hotels en belangenverenigingen, zoals KHN.
- iv. Een onderzoek naar het uitbreiden van het rondleidingenverbod en/of het opnemen van een vergunningvoorschrift voor horecazaken met een verbod op het ontvangen van georganiseerde kroegentochten (*pubcrawls*).
- v. Een aanscherping van openingstijden horeca en raamprostitutie in het wallengebied.
- vi. Een blowverbod in een deel van de binnenstad, gekoppeld aan de alcoholoverlastgebieden. Tevens wordt onderzocht of analoog aan de alcoholoverlastgebieden een verbod op de verkoop van softdrugs voor het gebruik anders dan in de coffeeshops - na 16 uur op donderdag t/m zondag, zoals in het alcoholoverlastgebied voor alcohol geldt – juridisch haalbaar en handhaafbaar is. Dit hangt samen met het nieuwe imago van Amsterdam (maatregel 5 onder Overtoerisme): een nieuw verhaal voor Amsterdam heeft alleen kans van slagen als maatregelen worden genomen die dat ondersteunen.

b) Overtoerisme:

- i. Het opstellen van scenario's voor het beperken van het aantal riviercruises, het verder beperken van het aantal zee-cruises, de uitvoering van het touringcarbeleid en een lobby op luchtvaartbelasting en budgetvluchten.
- ii. Samenwerking met ondernemers op het gebied van branchering.

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

- ii. Spreiding van het aanbod door het ontwikkelen van vrijetijdsvoorziening in centrumgebieden in onder andere Noord, Zuidoost, Nieuw-West en het verplaatsen van vrijetijdsvoorzieningen uit Centrum.
- iii. Spreiding van de vraag: inzet data gedreven interventies en onderzoek naar drijfveren van bezoekers om zo tot gedragsbeïnvloeding te komen;
- iv. De ontwikkeling van een imagocampagne door amsterdam&partners die bijdraagt aan de visie op de bezoekerseconomie en de respectvolle bezoeker. Hierbij wordt nauw samengewerkt met Amsterdam 750.

c) Overnachtingen:

- i. *Vakantieverhuur*: onderzoek naar verdere aanscherping quotum B&B in wijken en verdere aanscherping van het beleid vakantieverhuur aan de hand van een escalatieladder.
- ii. Scenario's voor de aanpassing van de toeristenbelasting op basis van econometrisch onderzoek naar prijselasticiteit waarbij de effecten van een aanpassing van de toeristenbelasting op de overnachtingscapaciteit worden onderzocht. Verkenning mogelijkheden verbreding gemakelijkheidsretributie (VMR) en verhogen bestaande VMR voor passagiersvaartsector en evenementen.
- iii. *Hotelcapaciteit*: Inzet op transformatie van hotels naar een woon- of kantoorfunctie; het samenvoegen van hotelkamers in samenwerking met de sector en *extended stay* in hotels (verblijf vanaf 1 maand t/m 6 maanden).
- iv. In kaart brengen impact van de Verordening op toerisme in Balans Amsterdam in de MRA, waaronder overloopeffecten hotelovernachtingen. Daarover in gesprek gaan met de deelregio's.

4. Kennis te nemen van de Factsheet Bezoekerseconomie met daarin de recente inzichten data en cijfers over onder andere de bezoekerseconomie, en de toeristische draagkracht van Amsterdam ten opzichte van andere Europese reisbestemmingen.

Wettelijke grondslag

Visie Bezoekerseconomie: Artikel 108 jo artikel 147, tweede lid, van de Gemeentewet. De gemeenteraad is bevoegd tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente.

Beleidsnota's overlast en overtoerisme en toeristenovernachtingen:

- Artikel 3, lid 2 en Artikel 6, lid 2 van de Verordening op toerisme in balans: Het college doet binnen zes maanden een voorstel voor beleidsnota's.
- Artikelen 3, lid 3 en 6, lid 3 van de Verordening op toerisme in balans. De raad neemt binnen drie maanden een beslissing over het al dan niet vaststellen van de definitieve beleidsnota, inclusief eventuele amendementen en/of moties.

Bestuurlijke achtergrond

In juli 2021 is de Verordening op toerisme in balans Amsterdam (hierna de Verordening) vastgesteld door de gemeenteraad. Aanleiding hiervoor was het Volksinitiatief *Amsterdam heeft een keuze* dat door ruim 30.000 Amsterdammers is ondertekend. De verordening stelt met een bandbreedte een maximum aan het aantal toeristenovernachtingen in de stad en schrijft voor om maatregelen te nemen wanneer het aantal dagbezoeken te hoog wordt en de toeristische draagkracht van wijken onder druk staat.

De bandbreedte wordt vastgesteld op 10 en 20 miljoen toeristenovernachtingen per jaar, waarbij respectievelijk 12 en 18 miljoen toeristenovernachtingen per jaar als signaalwaarden gelden

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

(artikel 2). De *bezoekersprognose 2022-2024* van O&S-laait zien dat in alle scenario's in 2024 de signaalwaarde van 18 miljoen overschreden wordt. Deze waarde signaleert dat bij aanhoudende groei de maximale grens van 20 miljoen toeristenovernachtingen in zicht is. De prognoses worden bevestigd door de realiteit. Het aantal toeristische overnachtingen overschrijdt nog dit jaar de grens van 18 miljoen.

De verordening (artikel 3.2) stelt dat, indien het verwachte aantal toeristenovernachtingen van het laatste geprognostiseerde kalenderjaar buiten de signaalwaarden valt, het college de raad binnen zes maanden een voorstel doet voor een beleidsnota over de wijze waarop het aantal toeristenovernachtingen binnen de bandbreedte wordt gebracht of gehouden in de geprognostiseerde periode van drie jaar.

In het O&S-onderzoek *Toeristische draagkracht van wijken 2021*, blijkt tevens dat de toeristische draagkracht in de Burgwallen Oude- en Nieuwe Zijde slecht is. In zeven andere wijken in Oost, West en Zuid, zo blijkt uit het onderzoek, is de draagkracht kwetsbaar. De Verordening stelt (artikel 6.2 en 6.3) dat indien de toeristische draagkracht in één of meer wijken onder druk staat, het college de raad binnen zes maanden een voorstel doet voor een beleidsnota over het waarborgen van de toeristische draagkracht (artikel 6.2).

De raad neemt binnen drie maanden een beslissing over het al dan niet vaststellen van de definitieve beleidsnota, inclusief eventuele amendementen en/of moties (artikel 6.3).

Voor het zomerreces heeft het college de raad middels twee raadsinformatiebrieven op de hoogte gesteld over de O&S onderzoeken en aangegeven op 1 december naar buiten te komen met beleidsnota's over toeristenovernachtingen, overlast en overtoerisme, en om deze in samenhang te bespreken.

Het college kan de raad binnen zes maanden ook een voorstel voor een beleidsnota doen over de wijze waarop het aantal dagbezoeken zal worden gereguleerd in de geprognostiseerde periode van drie jaar (artikel 4.2). De raad neemt binnen drie maanden een beslissing over het al dan niet vaststellen van de definitieve beleidsnota, inclusief eventuele amendementen en/of moties (artikel 4.3). Het college heeft ervoor gekozen om maatregelen omtrent dagbezoeken in deze raadsvoordracht mee te nemen onder de noemer overtoerisme. Er wordt hier geen aparte beleidsnota voor opgesteld, maar dagbezoeken worden weldegelijk meegenomen in de twee beleidsnota's.

In de beleidsnota's stelt het college dus maatregelen voor om het aantal verblijfsbezoekers terug te dringen tot binnen de bandbreedte, zoals vastgelegd in de verordening, het aantal dagbezoeken te reguleren en de toeristische draagkracht in een aantal wijken (verder) te verbeteren. De raad neemt, conform artikel 3.3, artikel 4.3 en artikel 5.5 van de verordening, binnen drie maanden een beslissing over het al dan niet vaststellen van de definitieve beleidsnota's, inclusief eventuele amendementen en/of moties.

De Verordening stelt tevens dat de door het college voorgestelde maatregelen impact moeten hebben binnen een geprognostiseerde periode van drie jaar (artikel 3.2 en 4.2).

Het Volksinitiatief was allerm minst het startpunt van de aanpak van overtoerisme en de overlast ten gevolge hiervan. Er zijn al veel maatregelen genomen in het kader van het programma Aanpak Binnenstad en eerder in het programma Stad in Balans. Voorbeelden daarvan zijn bestemmingsplannen winkeldiversiteit, verbod op rondleidingen in het wallengebied of het geactualiseerde overnachtingsbeleid. In de totstandkoming van de voorbereidende nota's heeft het college daarom breed geïnventariseerd op welke beleidsterreinen en onderwerpen extra inzet en aanscherpingen van beleid kunnen bijdragen aan de opdracht die uit de Verordening voortkomt.

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

Om de maatregelen te kunnen richten, heeft het college ook een visie op de bezoekerseconomie opgesteld. In de totstandkoming van deze visie is breed gesproken met bewonersorganisaties- en ondernemers in verscheidene stadsdelen, hoteliers, belangenorganisaties en toerisme-experts. De voorgestelde maatregelen moeten bijdragen aan het realiseren van het beeld dat in deze visie voor 2035 geschetst wordt.

Onderbouwing besluit

De transformatie van de bezoekerseconomie, waar al langer hard aan wordt gewerkt, gaat niet over één nacht ijs. Een vergezicht, zoals opgeschreven in de visie op de bezoekerseconomie maakt het maken van keuzes op dit moment uitlegbaar. De voorstellen die het college nu aan de raad doet en die het college wil onderzoeken hebben als doel om de bezoekerseconomie richting 2035 duurzaam te veranderen naar één die bijdraagt aan de stad, in plaats van een die er afbreuk aan doet.

De voorliggende maatregelen betreffen verschillende portefeuilles. Daarmee komt het college tegemoet aan de nadrukkelijke wens van de initiatiefnemers van het volksinitiatief en de raad om drukte en overlast met betrekking tot toerisme integraal aan te pakken. Het is daarmee een collegebrede opgave, waar het college nu een eerste aanzet toe doet en waar structureel inspanning op is vereist. De O&S- onderzoeken *bezoekersprognose*, die jaarlijks verschijnt, en de *toeristische draagkracht van wijken*, die tweejaarlijks verschijnt, gelden als indicatoren in de verordening voor aanscherping van beleid. Hiermee monitort het college structureel de impact van beleid en kan het voorstellen voor extra maatregelen doen als de onderzoeken daartoe aanleiding geven.

Een aantal maatregelen is of wordt opgenomen in het uitvoeringsprogramma *Aanpak Binnenstad 2023*, waarmee dekking voor deze maatregelen wordt geborgd. De overige maatregelen worden onder verantwoordelijkheid van de verschillende portefeuillehouders nader onderzocht, uitgewerkt en tot uitvoering gebracht. De uitkomsten van onderzoeken en mogelijke vervolgacties en scenario's worden door de verantwoordelijk portefeuillehouder separaat in de betreffende vakcommissies worden voorgelegd. Dit gebeurt zo veel mogelijk bij reguliere besluitvormingsmomenten, zoals de aanpassing van de huisvestingsverordening als het gaat om vakantieverhuur of een APV-wijziging voor de (mogelijke) invoering van een blowverbod in een deel van de binnenstad. De wethouder Economische Zaken en Aanpak Binnenstad coordineert het pakket aan maatregelen en rapporteert jaarlijks aan de raad over de voortgang.

Er bestaat een duidelijke relatie tussen de Verordening, de visie en de voorgestelde maatregelen en onderzoeken. De maatregelen omtrent **overlast** dienen ter verbetering van de toeristische draagkracht van wijken (artikel 5 verordening), **overtourisme** doet voorstellen om de dagbezoeken (artikel 4) te reguleren en **overnachtingen** onderzoekt en benut de sturingsmogelijkheden om het aantal toeristenovernachtingen (artikel 3) tot binnen de gestelde bandbreedte (artikel 2) van de verordening te brengen en houden. De drie categorieën aan maatregelen dienen tegelijkertijd ter verwezenlijking van het vergezicht van de visie.

Ad 1. Visie bezoekerseconomie

Met de visie geeft het college invulling aan een breed gevoelde behoefte in de stad om iets te doen aan de nadelige gevolgen van de vele miljoenen bezoekers en de overlast ten gevolge hiervan. In de gesprekken die zijn gevoerd met bewonersgroepen, ondernemers, hoteliers, belangenorganisaties en experts liep een duidelijke rode draad: iedereen sprak de wens uit voor een duidelijk toekomstbeeld over toerisme in Amsterdam. Met het beeld dat in deze visie wordt geschetst, hoopt het college op breed draagvlak. De scherpe keuzes om de weg naar 2035 in te slaan, zullen hier en daar stuiten op verzet. Elke maatregel zal ergens pijn doen. Dat is nooit leuk, maar wel nodig om de visie te verwezenlijken.

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

In deze visie op de bezoekerseconomie beoogt het college de groei van het toerisme te begrenzen en de bezoekerseconomie te transformeren naar een sector die een bijdrage levert aan de (maatschappelijke opgaven van) de hele stad. We maken duidelijk wat we niet meer willen en waar geen plek voor is in Amsterdam. Tegelijk laten we zien waar we voor staan en welke elementen we willen behouden, toevoegen en versterken. De visie is tot stand gekomen na veel gesprekken met belanghebbenden in de stad.

Sommige maatregelen kunnen op korte termijn al worden ingevoerd en voor andere is meer onderzoek nodig. Dat geldt ook voor de effecten van de maatregelen. We moeten ook realistisch zijn, het zal niet in een keer gedaan zijn met de overlast en het overtoerisme. Zo zijn het spreiden van toerisme over de meerkernige stad, of het sturen op het aantal slaapplekken een proces van de lange termijn, aan nader onderzoek onderhevig of mogelijk erg kostbaar. Anderzijds zijn er kortetermijnmaatregelen, die worden genomen (zoals de ontmoedigingscampagne, genoemd in Ad 3.), in het licht van de visie. Door nu een pakket aan (te onderzoeken en nader uit te werken) maatregelen voor te stellen, zetten we een stap richting dat toekomstbeeld.

Ad 2. Nota's overlast en overtoerisme, en toeristenovernachtingen

De twee nota's omvatten een overzicht van reeds in gang gezette maatregelen, de nieuw voorgestelde maatregelen en daarnaast nog meer denkrichtingen voor het aanscherpen van beleid ter invulling van de Verordening, waaronder maatregelen op het gebied van de openbare ruimte. Het college vraagt raad of zij het voorgestelde pakket voldoende vindt om verder uit te werken of dat zij maatregelen aan het pakket wil toevoegen middels moties of amendementen. Alle maatregelen die door het college in kaart zijn gebracht zijn opgenomen in de beleidsnota's. De maatregelen zijn deels opgehaald in gesprekken met ondernemers, hoteliers, bewoners, toerisme-experts. Deze gesprekken zijn ook benut om het beeld wat wordt geschetst in de visie te verrijken.

Ad 3. Minimale pakket aan maatregelen

Met de voorgestelde maatregelen zet het college nog sterker in op de doelen van de Verordening en de visie. Het overtoerisme is een zeer complex, wereldwijd probleem. De 'maakbaarheid' vanuit de gemeente om tot minder bezoekers te komen is beperkt. Het college heeft de verantwoordelijkheid om de stad leefbaar te houden voor haar bewoners en ondernemers. Dit is het minimale pakket aan maatregelen/te onderzoeken maatregelen op het gebied van overlast, overtoerisme en overnachtingen waarmee het college wil voldoen aan de Verordening op toerisme in balans Amsterdam.

Ad 3a. Overlast

Overlast ontstaat door dronken bezoekers, anonieme vakantieverhuur, afval op straat en soms omdat het op sommige plekken simpelweg te druk is. Overlast kan dus vanwege gedrag ontstaan. Overlast kan ook uit drukte – grote aantallen bezoekers op dezelfde plek en tijd – ontstaan. Daar gaat de volgende paragraaf over overtoerisme nader op in. Vanuit de Aanpak Binnenstad wordt in het Wallengebied sinds 2019 ingezet op het verminderen van de overlast door de inzet van *hosts*, extra inzet op schoon en de instelling van een verbod op alcoholverkoop vanaf 16 uur.

Door het versterken van de (nacht)cultuur in de binnenstad, komen andere bezoekers naar een gebied. Het onlangs geopende Kanaal 40/ Café 40 is hier een goed voorbeeld van. Vanuit de Aanpak Binnenstad wordt hierop ingezet. Hierbij werken we samen met vastgoedeigenaren, waaronder de drie vastgoeddeelnemingen. Voor het verder beperken van overlast in het Wallengebied en de andere gebieden waar de toeristische draagkracht onder druk staat, stelt het college voor om minimaal onderstaand pakket verder te onderzoeken en/of uit te voeren:

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

- i. Begin 2023 start een ontmoedigingscampagne als onderdeel van de Aanpak Binnenstad. Deze campagne richt zich in eerste instantie op de overlast gevende bezoeker uit het Verenigd Koninkrijk en wordt bij succes uitgerold naar overlast gevende bezoekersgroepen uit andere omliggende landen/ gebieden. Doel is om de feesttoerist te ontmoedigen Amsterdam te kiezen als plek om de grenzen te verleggen en overlast te veroorzaken (zoals overmatig alcoholgebruik).
- ii. Een pilot in het Wallengebied om drie op- en afstapvoorzieningen aan de Oudezijds Voorburgwal te beperken.
- iii. Een aanpak weren van overlastgevende vrijgezellenfeesten in samenwerking met ondernemers, touroperators, hotels en belangenverenigingen, zoals KHN.
- iv. Onderzoek naar het uitbreiden van het rondleidingenverbod en/of het opnemen van een vergunningvoorschrift voor horecazaken met een verbod op het ontvangen van pubcrawls.
- v. Aanscherping van openingstijden horeca en raamprostitutie in het wallengebied, zodat bewoners tijdens de weekendnachten eerder rust krijgen.
- vi. Een blowverbod in een deel van de binnenstad. Voor de keuze van het gebied wordt aangesloten bij het gebied dat nu als alcoholoverlastgebied is aangewezen en waarbij o.a. beperkingen gelden aan de verkoop van alcohol door winkels en cafetaria's (geen verkoop na 16 uur op donderdag t/m zondag). Aanvullend aan het blowverbod in de openbare ruimte wordt juridisch onderzocht of gehandhaafd kan worden op een verbod op de verkoop van softdrugs voor het gebruik anders dan in de coffeeshops in dat gebied na 16 uur op donderdag t/m zondag, zoals in het alcoholoverlastgebied. Daarmee worden overlastgebieden voor alcohol en drugs gelijkgetrokken. Het is in die gebieden nog wel toegestaan voor cafés en restaurants om na 16 uur op donderdag t/m zondag alcohol te schenken om direct binnen te consumeren. Deze maatregel hangt samen met het nieuwe imago van Amsterdam (maatregel 5 onder Overtoerisme): een geloofwaardig nieuw verhaal voor Amsterdam heeft alleen kans van slagen als maatregelen worden genomen die dat ondersteunen. Voor het invoeren van het blowverbod in delen van de binnenstad is een APV-wijziging nodig die separaat aan uw raad wordt voorgelegd.

Ad 3b. Overtoerisme

Deze set aan maatregelen gaat in op het spreiden van aanbod én vraag en het aanpakken van de drukte en grote groepen (dag)bezoekers die Amsterdam aandoen. Enerzijds betreffen de mogelijke maatregelen het investeren in een meerkernige stad, attracties verplaatsen en slimme, data gedreven manieren van spreiding (van bezoekers) ontwikkelen. Anderzijds stellen de mogelijke maatregelen voor in te grijpen in het aanbod wat vraag faciliteert naar de stad te komen, te weten touringcars, zee- en riviercruises en budgetvluchten:

Het college stelt voor om onderstaande maatregelen nader te onderzoeken en/of uit te voeren:

- i. Verminderen van bezoek in grote groepen, door in te grijpen in het aanbod, bestaande uit:
 - a. Het opstellen van scenario's voor het beperken van het aantal riviercruises. Het college geeft de opdracht tot een impactanalyse van verschillende scenario's om het aantal aanlopen omlaag te brengen. Het college zet het huidige zeecruisebeleid vooralsnog door, waarbij reeds sprake is van een maximaal aantal calls per jaar en verduurzaming van de sector. Het college gaat een verdere beperking van het aantal aanlopen voor de zeecruise onderzoeken.
 - b. Uitvoering van het touringcarbeleid. Geen touringcars meer binnen s100 in voorjaar 2023. Het realiseren van alternatieve overstaplocatie van touringcar op rondvaart bij de Ruijterkade Oost. Het stimuleren van het beter gebruikmaken van bestaande touringcarplaatsen op het overstappen van touringcar op openbaar vervoer bij ov-knooppunten.

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

- c. Samen optrekken met Europese steden op lobbydossiers: luchtvaart (belasting) en budgetvluchten.
- ii. Samenwerking met pandeigenaren/ ondernemers op de aanbodkant winkels/ horeca door middel van onder meer gebiedsprofielen en publiek-private samenwerking voor *branchering*
- iii. *Spreading aanbod*: Ontwikkeling van vrijetijdsvoorzieningen in centrumgebieden in Noord, Oost (IJburg), Zuidoost, Nieuw-West en het verplaatsen van vrijetijdsvoorzieningen vanuit Centrum. Toerisme moet integraal worden meegenomen in de visie op- en ontwikkeling van de meerkernige stad door:
 - a. ontwikkeling van vrijetijdsvoorzieningen in centrumgebieden
 - b. vrijetijdsvoorzieningen te verplaatsen uit de binnenstad naar centrumgebieden
 - c. een leidraad voor nieuw vrijetijdsvoorzieningen
- iv. *Spreading vraag*: Het college zet in op slimme, data gedreven interventies waarmee de bezoeker de meerkernige stad beter kan ontdekken. Ook laat het college de drijfveren van bezoekers onderzoeken om instrumenten te ontwikkelen die leiden tot gedragsbeïnvloeding/ spreiding.
- v. *Een nieuw Imago*: Vanuit het Herontwerp Bezoekerseconomie 2025, werkt amsterdam&partners in opdracht van het college aan de ontwikkeling van een vernieuwd verhaal van Amsterdam, het nieuwe imago van de stad. In het tweede kwartaal van 2023 is de imagocampagne gereed. Het college geeft amsterdam&partners de opdracht om imagocampagnes te ontwikkelen die bijdragen aan de visie op de bezoekerseconomie en de respectvolle bezoeker, waaronder congresbezoekers, naar de stad toe trekt. De *ontmoedigingscampagne* heeft als doel het bezoek te weren wat we niet willen, de imagocampagnes hebben als doel het bezoek te trekken wat we wel willen. Tijdens de begrotingsbehandeling op 9 en 10 november jl. is de motie Amsterdam Ambassadeur van lid Martens c.s. aangenomen. Hiermee wordt beoogd internationale (non-profit) congressen en eventueel internationale (sport- en culturele) evenementen naar Amsterdam te halen en daarmee een ander type bezoeker te trekken. Dit sluit naadloos aan op de ambities uit de visie en de bijbehorende maatregelen. Samen met amsterdam&partners wordt momenteel uitgewerkt hoe het best invulling kan worden gegeven aan de opdracht en doelen van de motie. Ook de viering van Amsterdam 750 jaar in 2025, biedt een uitgelezen kans om met elkaar het verhaal van Amsterdam internationaal uit te dragen.

Ad 3c. Overnachtingen

Ook op het gebied van vakantieverhuur stelt het college verdere aanscherping van maatregelen voor, conform de Verordening artikel 3.4.a.i, en in lijn met coalitieakkoord. In de tussentijd wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een escalatieladder vakantieverhuur. De aanscherpingen van beleid worden ingepast in de *Amsterdamse Aanpak Volkshuisvesting*. Het college onderzoekt nu in hoeverre het quotum B&B moet worden aangepast, al dan net in combinatie met een andere verdeling van het quotum over de stad. Alle maatregelen staan genoemd en toegelicht in de Beleidsnota toeristenovernachtingen.

In het coalitieakkoord staat: "Het toerisme in Amsterdam trekt sneller aan dan verwacht waardoor het de verwachting is dat hier extra inkomsten uit zullen komen zonder de tarieven te verhogen. Komt deze verwachting niet uit dan zullen de tarieven voor de toeristenbelasting verhoogd worden om dit bedrag te realiseren." Ter aanvulling hierop vraagt de verordening het college om de toeristenbelasting in overweging te nemen als instrument, indien de bezoekersaantallen te hoog worden. Het college legt scenario's voor aan de raad voor aanpassing van de toeristenbelasting. Voor die tijd wil het college goed inzichtelijk hebben wat de effecten zijn van een eventuele verhoging van de toeristenbelasting op de overnachtingscapaciteit. Op dit moment laat het college een extern econometrisch onderzoek uitvoeren naar de prijselasticiteit van de toeristenbelasting. Dit onderzoek komt voort uit artikel 3.4.a.ii van de Verordening dat vraagt in te gaan op de "mogelijke regulering van het aantal toeristenovernachtingen met behulp van

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

de toeristenbelasting.” Op basis van de uitkomsten van het onderzoek legt het college de raad scenario’s voor. Het college ziet de toeristenbelasting tevens als een middel om het aanpakken van negatieve effecten van toerisme te kunnen bekostigen of juist wenselijk bezoek te stimuleren. Het college is zich bewust van de stelselwijzigingen in het recente verleden en wil belastingplichtigen duidelijkheid bieden over tarieven op langere termijn.

Met de aanscherping van het overnachtingsbeleid en het inzetten van het erfpachtinstrument (2021) zal de groei van nieuwe hotelkamers verder afnemen en nagenoeg tot stilstand komen, omdat het overnachtingsbeleid zeer streng is en er op de gebiedskaart nog slechts enkele *nee*, *tenzij* gebieden zijn aangewezen. De ontwikkeling van nieuwe hotels op basis van directe rechten in bestemmingplannen wordt door de inzet van erfpacht in *nee*-gebieden voorkomen.

Om te voldoen aan de bandbreedte, zoals opgenomen in de Verordening met een maximaal aantal toeristenovernachtingen van 20 miljoen, zijn scherpere maatregelen vereist. Sturen op het aantal slaapplekken in de stad betekent dat er zo min mogelijk nieuwe hotels, hotelkamers of (stapel)bedden binnen kamers bij komen. Met de actualisering van het overnachtingsbeleid heeft het college aangekondigd dat met de uitrol van het Omgevingsplan – waar mogelijk – over de hele stad nog onbenutte hotelrechten worden wegbestemd. De verwachting is dat op 1 juli 2023 de Omgevingswet van kracht wordt.

Daarnaast onderzoekt het college de kosten voor transformatie van hotel- naar woon of werkfunctie. Dit is een kostbare exercitie, maar de verordening vraagt om te sturen op het aantal overnachtingsplekken en er zijn in de stad woningen nodig. Het college onderzoekt ook het overloopeffect omtrent hotelovernachtingen en overige maatregelen op de regio en gaat hierover in MRA-verband in gesprek.

Voor het verder beperken van het aantal toeristenovernachtingen om binnen de gestelde bandbreedte te blijven, stelt het college samenvattend minimaal voor om onderstaand pakket verder te onderzoeken en/of in te stellen:

Vakantieverhuur (artikel 3.4.a.i)

- i. Onderzoek naar verdere aanscherping quotum B&B in wijken en Verder aanscherpen beleid vakantieverhuur (bijv. herinvoering of uitbreiding verbodswijken, aanscherping quotum vakantieverhuur) aan de hand van de escalatieladder die wordt ontworpen.

Toeristenbelasting (artikel 3.4.a.ii)

- ii. Scenario’s voor de aanpassing van de toeristenbelasting, voorafgegaan door een econometrisch onderzoek naar prijselasticiteit waarbij de effecten van een aanpassing van de toeristenbelasting op de overnachtingscapaciteit worden onderzocht.
- iii. Verkenning mogelijkheden verbreding gemakretributie (VMR) en verhogen bestaande VMR voor passagiersvaartsector en evenementen. Een wijziging van de VMR komt in samenhang met scenario’s voor aanpassing van de toeristenbelasting.

Hotelcapaciteit (artikel 3.4.a.iii)

- iv. Inzet op
 - a. Transformatie van hotel- naar woon- of kantoorfunctie.
 - b. Het samenvoegen van hotelkamers in samenwerking met de sector.
 - c. *Extended stay* in hotels (verblijf vanaf 1 maand t/m 6 maanden).
- v. In kaart brengen impact van de Verordening op toerisme in balans Amsterdam op de MRA, waaronder overloopeffecten hotelovernachtingen. In verschillende toeristische hotspots in de MRA kampen deelregio’s met soortgelijke drukteproblematiek als in de Amsterdamse

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

binnenstad. Overtoerisme is een gezamenlijk probleem. De toeristische draagkracht moet regionaal in balans blijven. In afstemming met de andere zes deelregio's in de MRA onderzoekt Amsterdam wat de gevolgen zijn van de verordening voor de regio. Van de voorgestelde maatregelen die worden vastgesteld door de raad wordt onderzocht op welke wijze zij effect zullen hebben op de overige gemeentes binnen de MRA. Amsterdam is in gesprek met de regio en de MRA blijft hierin gezamenlijk optrekken.

Vanuit de hierboven voorgestelde set aan onderzoeken en maatregelen tegen overtoerisme en overlast en voor het beperken van het aantal toeristische overnachtingen in de stad, denkt het college uitvoering te geven aan de Verordening. Het college ziet uit naar het gesprek met de raad om tezamen invulling te geven aan de Verordening.

Ad 4. Factsheet Bezoekerseconomie Amsterdam

De factsheet bezoekerseconomie toont de groei van toerisme en de impact daarvan op de stad. De factsheet biedt de recente inzichten en data over de bezoekerseconomie en de toeristische draagkracht van Amsterdam ten opzichte van andere Europese reisbestemmingen.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

Zoals in de voordracht is aangegeven zijn er maatregelen die al (kunnen) worden uitgevoerd; andere maatregelen vergen onderzoek. De maatregelen zoals benoemd in de voordracht worden gefinancierd vanuit de portefeuille/ directie en het bijbehorende begrotingsprogramma waar het betrekking op heeft.

De maatregelen, zoals de aanscherping van het touringcarbeleid, de verschillende campagnes en het onderzoek naar de prijselasticiteit van de toeristenbelasting, die op korte termijn tot uitvoering komen worden gedekt uit de huidige begroting. Dit betreft de begrotingsprogramma's 1, Bouwen, Wonen en Duurzaamheid (SMF), 3 Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed, 8 Veiligheid en A Algemene dekkingsmiddelen.

De overige maatregelen, die nader worden onderzocht, zoals benoemd in de voordracht worden gefinancierd vanuit de portefeuille en de bijbehorende begrotingsprogramma waar het betrekking op heeft.

Een aantal van de genoemde maatregelen vereisen zoals aangegeven nader onderzoek om de doelgerichtheid en uitvoerbaarheid te beoordelen. Ook zal de juridische en financiële haalbaarheid met de bijbehorende risico's in kaart worden gebracht. De uitkomsten van de onderzoeken en het vervolg erop worden separaat, uiterlijk bij de behandeling van de voorjaarsnota 2024 aan de raad voorgelegd.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Geheimhouding

n.v.t.

Voordracht voor de raadsvergadering van 21 december 2022

Welke stukken treft u aan

Meegestuurd

Registratienr.	Naam
AD2022-108714	Gemeenteraad Voordracht (pdf)

Ter Inzage

Registratienr.	Naam
----------------	------

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Jelmer Peter, Economische Zaken en Cultuur, j.peter@amsterdam.nl; 06 4219 8225
Cora Doppenberg, Centrum, c.doppenberg@amsterdam.nl; 06 2087 7148